

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Horažďovice

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Horažďovice leží v Plzeňském kraji a tvoří 1 z 15ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- rozlohou 259 km² je 2. nejmenší;
- počtem obyvatel 12 010, z nichž 5 526 žije v jádrovém městě, je 3. nejmenší;
- počtem 20 obcí je 4. nejmenší.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Plzeňském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Horažďovice	20	12 010	5 526	259
Blovce	19	11 759	4 153	223
Klatovy	44	50 751	22 424	906
Nepomuk	26	11 713	3 804	309
Přeštice	30	22 203	7 214	271
Sušice	30	24 579	11 270	781
Průměr za kraj	33	38 179	19 115	504

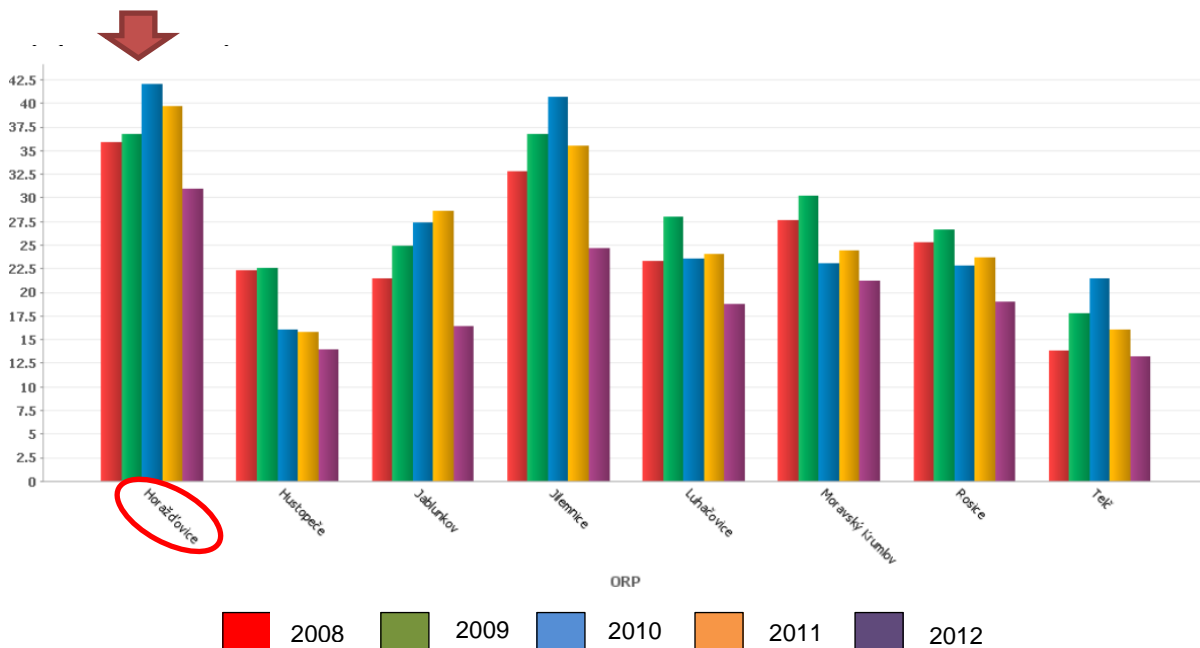
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdviženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Plzeňského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 11.500 – 12.500 obyvatel (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Blovice, Nepomuk, Vodňany, Votice, Železný Brod);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 19 – 20 obcí (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Blovice, Bučovice, Holešov, Kadaň, Litovel, Polička, Valašské Klobouky);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 5.100 – 5.900 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Hustopeče, Jablunkov, Jilemnice, Luhačovice, Moravský Krumlov, Rosice, Telč).

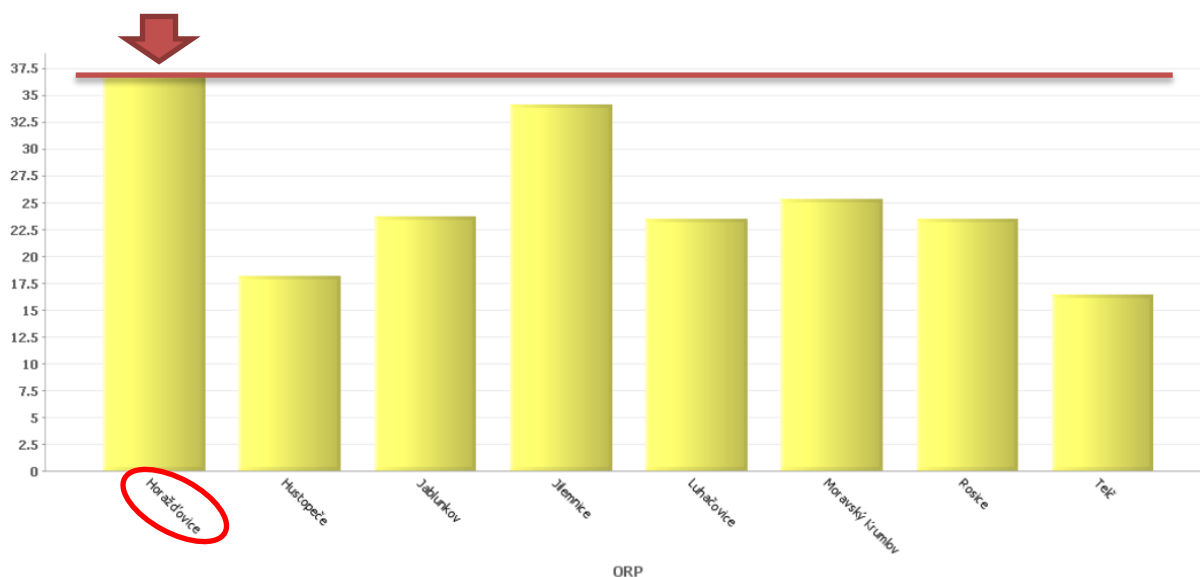
2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Horažďovice blíže zaměřit na **úroveň běžných výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008-2012 u skupiny SO ORP s obdobnou velikostí jádrové obce. Výše běžných výdajů, které zahrnují každodenní výdaje na provoz, byla u horažďovického obvodu ze všech SO ORP nejvyšší (kromě r. 2009). To potvrzuje i jejich průměrná výše 37,1 tis. Kč / obyv. V posledních třech letech zaznamenaly běžné výdaje razantní pokles, a to ze 42,1 na 31 tis. Kč / obyv. (tedy o ca 25%). Situaci znázorňuje obr. č. 1 a 2 (průměrná úroveň je zvýrazněna červenou linií).

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 5.100 – 5.900 obyvj.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

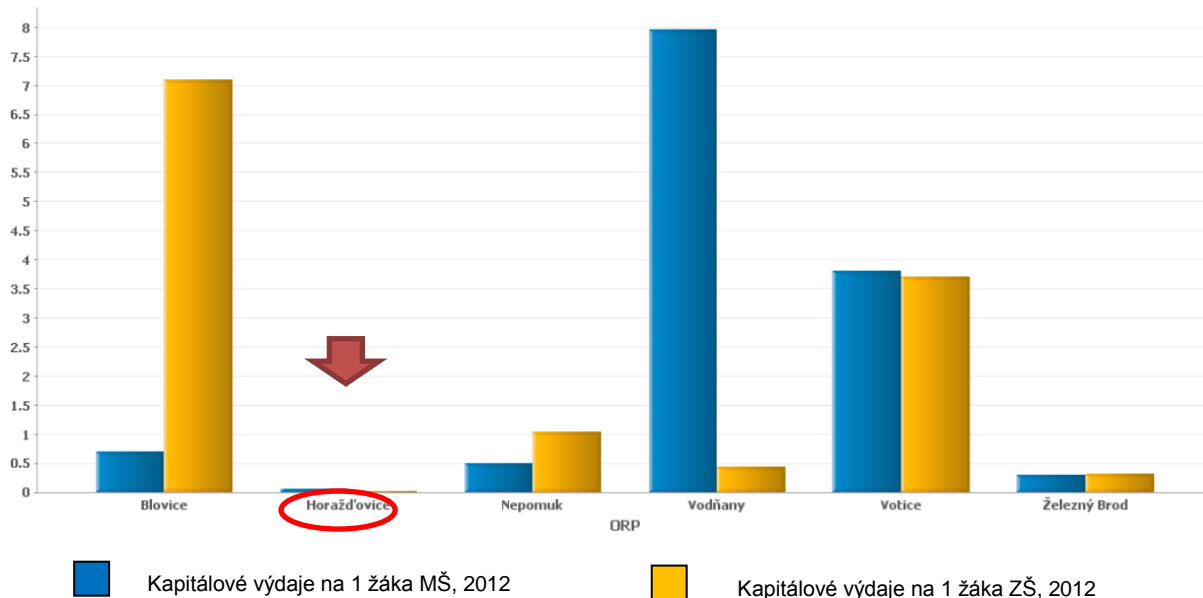
Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 5.100 – 5.900 obyvj.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

Z hlediska předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Horažďovice porovnání **kapitálových výdajů na žáky základních a mateřských škol** mezi obvody s podobným počtem obyvatel. Při pohledu na oba z daných parametrů znázorněných grafem je vidět, že hodnoty za horažďovický obvod jsou nejnižší. Konkrétně činí investiční výdaje na žáky MŠ 0,05 tis. Kč, respektive 0,02 tis. Kč na žáky ZŠ. I když nízké kapitálové výdaje vykazují i další SO ORP (např. Železný Brod nebo Nepomuk), přesto byly v této oblasti aktivnější. Analogické výsledky přinášá i komparace dle ostatních kritérií – v rámci kraje nebo mezi obvody s podobným počtem obcí či velikosti jádrové obce.

Obrázek 3: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 11.500 – 12.500) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

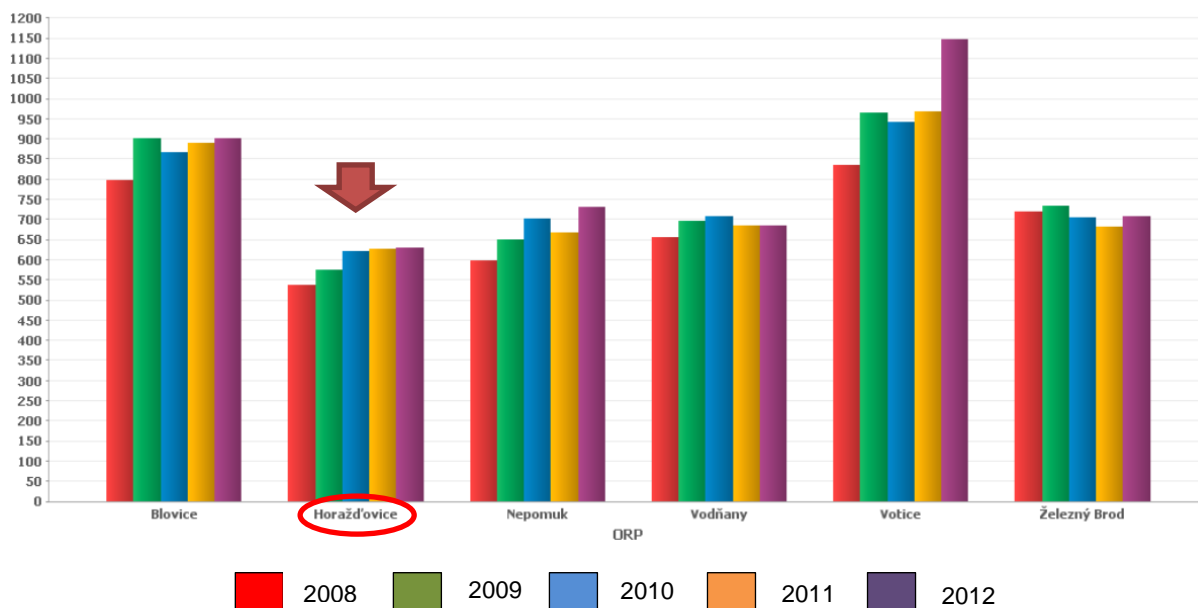

4. Odpadové hospodářství

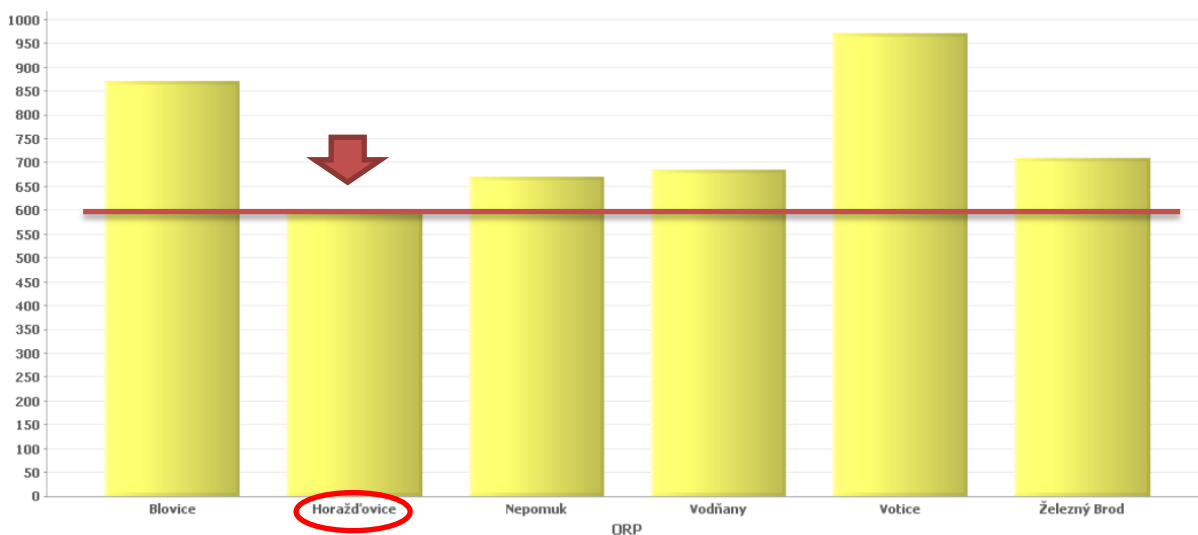
V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**, tedy té položky rozpočtu, která vyjadřuje celkové výdaje na sběr a svoz komunálního odpadu, jež jsou neinvestičního charakteru. Tyto výdaje jsou u SO ORP Horažďovice nejnižší mezi vybranými obvody (dle kritéria počtu obyvatel). Mezi lety 2008 – 2012 vzrostly z 536 Kč/obyv. na 628 Kč/obyv. a dosáhly průměrné výše 597 Kč/obyv./rok. Viz obr. č. 4 a 5 (průměrná úroveň je zvýrazněna červenou linií).

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 4: Neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 11.500 – 12.500) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

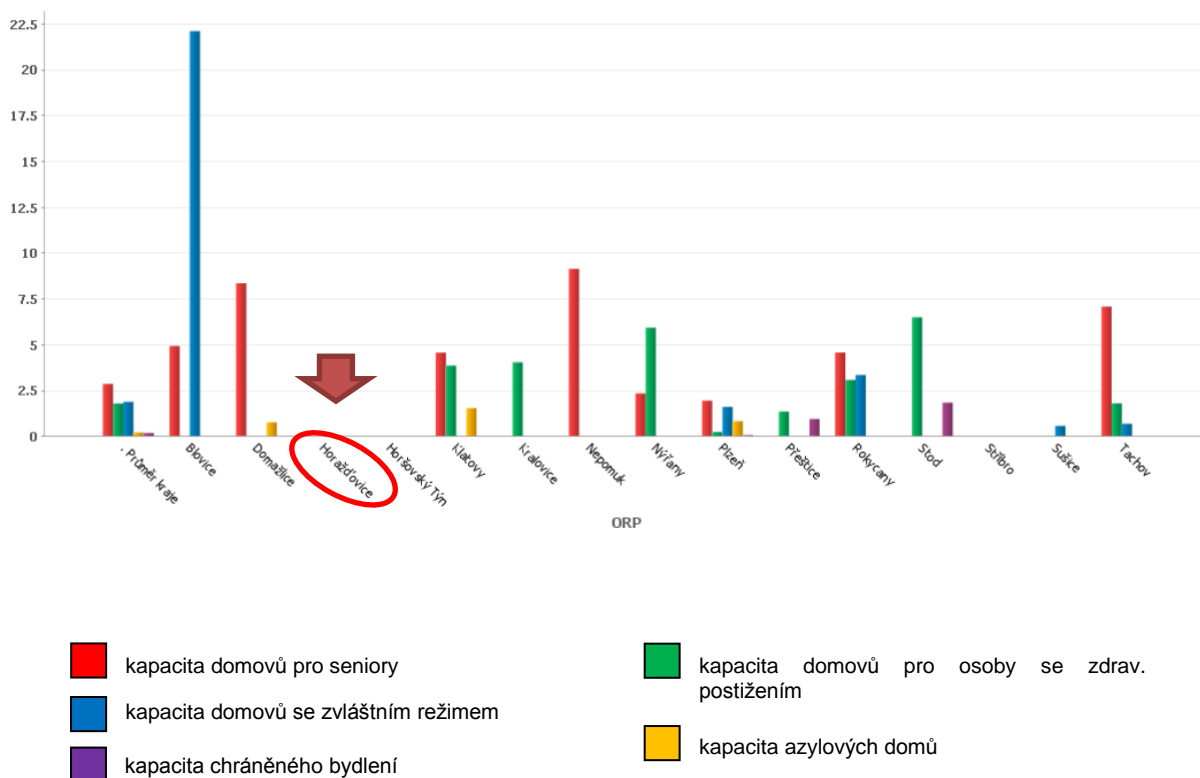
Obrázek 5: Průměrné neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 11.500 – 12.500) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

5. Sociální služby

Z pohledu sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout skutečnost, že v SO ORP Horažďovice není v provozu žádné **zařízení sociálních služeb**, respektive žádné nevykazuje kapacitu (stejně tak je tomu v Plzeňském kraji ještě u SO ORP Horšovský Týn a Stříbro). Je tedy zřejmé, že obyvatelé horažďovického obvodu musí využívat služeb zařízení v jiných správních obvodech.

Obrázek 6: Kapacita v jednotlivých zařízeních sociálních služeb ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Plzeňského kraje) na 1.000 obyvatel

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP Horažďovice	
základní charakteristika	<p>v Plzeňském kraji je správní obvod ORP Horažďovice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlohou 2. nejmenší • počtem obyvatel 3. nejmenší • počtem obcí je 4. nejmenší
ekonomická výkonnost	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoké běžné výdaje na obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízké kapitálové výdaje na žáky ZŠ a MŠ
odpadové hospodářství	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízké neinvestiční výdaje na sběr a svoz KO
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nulová kapacita zařízení sociálních služeb

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad